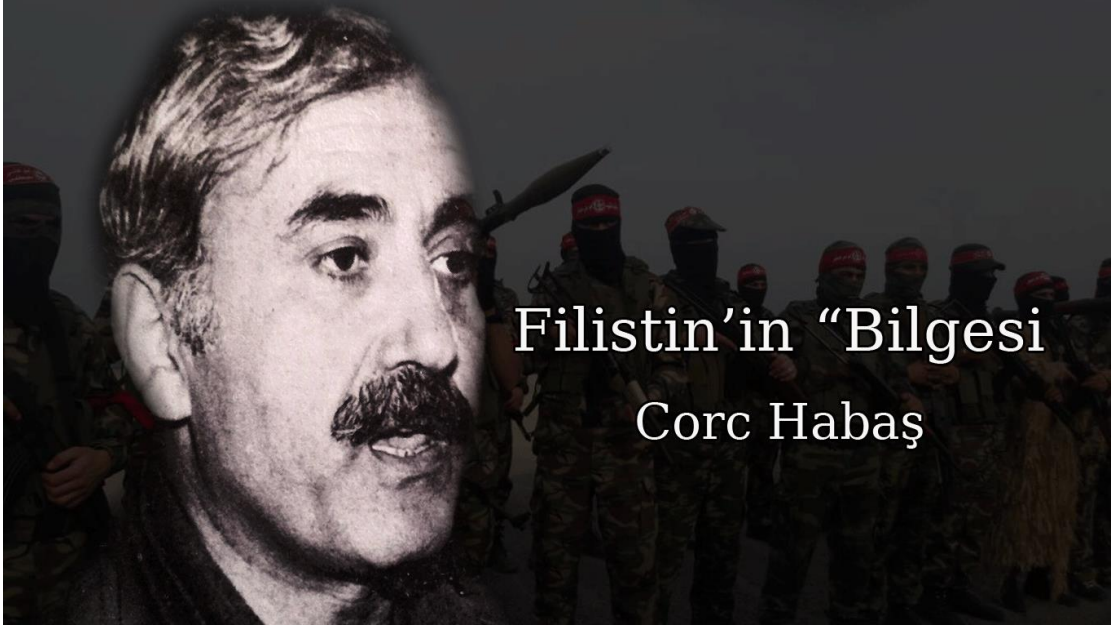

Filistin'in "Bilgesi" Corc Habaş

2008'de 72 yaşında yaşamını yitirene kadar mütevazı bir hayat süren Habaş, mücadelesinde ise asla mütevazı değildir. Kavgada yılmamış, görüşlerinden milim şapmamış, Siyonistlerle asla el sıkışmamış, Filistin'i dünyaya unutturmamak için ne gerekiyorsa yapmıştır. Ve unutturmamıştır da

Bugün, Filistin'in "bilge"si, yoldaş Corc Habaş'ın ölümünün 9. yılı. Onu anmak amacıyla kaleme alınan bu yazıda Filistin meselesini şecere-i beşerinden almayacağız fakat El Hekim'in doğduğu zamanın koşullarını hatırlatmakta fayda var.

İşgal başlamıştı bile...

1900'lerin başında İngiliz emperyalizminden güç alan Siyonistler, silahlı çeteler kurarak Filistin halkını anavatanından uzaklaştırmak amacıyla saldırılar düzenliyorlardı. Filistinliler de örgütlenerek çetelerin saldırılarına karşı direnmeye başladı. Filistin Komünist Partisi de bu mücadeleyi örgütleyen oluşumlardan biriydi.

Filistin topraklarında bunlar yaşanırken İngiltere Dışişleri Bakanı Arthur Balfour'un, 2 Kasım 1917'de Siyonist önder Rotschild'e gönderdiği, "Balfour Deklarasyonu" olarak anılan mektup, Filistin'de Yahudilere bir yurt kurulması çabasının İngiliz hükümetince destekleneceğini içeriyordu. Bu mektup "halksız bir toprağın topraksız bir halka verilmesi" gibi "dramatik ifadelerle" bezeli olup, Filistinlilerin yok sayılması, Siyonist politikanın temellerinin oluşturulması adımıydı.

(Böylesine provokatif bir niyetle kurulan İsrail devletinin haritası bile, İsrail'in yabancı, bölgenin tarihine ve dokusuna uzak doğasını ele vermektedir.)

Habaş, nasıl bir ülkede doğdu?

Filistin halkının bilgisi Corc Habaş yoldaş, 1 Ağustos 1925'te, o dönem İngiliz mandası altındaki Filistin'in El Lidda kentinde doğdu. Anglikan okuluna ve Jaffa Ortodoks okuluna giden El Hekim, mezun olduktan sonra bir süre öğretmenlik de yaptı. Tüccar olan babası, Habaş'ı 1944'te ülkelerinin halinden endişe ettiği için Beyrut Amerikan Üniversitesi'nde tıp okumaya gönderdi.

Birkaç yıl sonra, 1947'de İngiltere, Filistin meselesini çözüme sorumluluğunu BM'ye devredince, ABD ve Sovyetler'in de desteğini alan taksim planı devreye sokuldu. Ne yazık ki bu plan Filistin'in yüzde 57'sini Yahudilere, yüzde 43'ünü de Arap devletine bırakmayı öngörüyordu. Kudüs ise uluslararası bir statüye sahip olacaktı.

Habaş Beyrut'ta öğrenciyken başlayan El Nakba felaketiyle Filistinliler anavatanından sürülürken Arap dünyası, tüm büyüklüğüne ve gücüne karşın bir avuç çeteye yeniliyordu.

Sebebi Siyonizmdir!

Derhal memleketine dönen yoldaş El Hekim, Nakba felaketi sürecinde yaralıların tedavisiyle meşgul olmaya başladı doğduğu kent Lidda'da. Öylesine şiddetli çatışmalar yaşanmaktaydı ki, El Hekim görevinin başından ayrılıp evine gitmiyordu.

Bir gün annesinin teyzesi, hastaneye giderek annesinin kendisini çağırdığını söylediğinde Habaş kabul etmez çünkü ilgilenmesi gereken yaralı Filistinliler vardır. Doktor'u ikna edemeyen teyzesi, ablasının öldürüldüğünü söylemek zorunda kalır. Günlerdir hastaneden çıkmayan doktor, evine doğru koşarken, sokaklarda yaralılar, ölümler, büyük bir karmaşa yaşandığına tanıklık etmektedir. Hatta ablasını evlerinin yakınında bir yere gömerler, çünkü bir mezara bile gidemiyorlardır.

Yahudi askerler "yürüyün" emri verdiği için yürümektedirler, ama nereye gideceklerini bilemezler. Habaş, kendisine neden Arap milliyetçisi olduğu sorulduğunda, yaşadıklarını aktarır, bu yolu seçme sebebinin Siyonizm olduğunu söyler. Kendi gözleriyle gördüğü Siyonizm!

Hainler, İngilizler ve sonra da İsrail...

1951'de Habaş Ürdün'e dönerek Wadi Haddad'la bir klinikte çalışmaya başladı. Bir yandan da politik faaliyetlerini sürdürmekteydi. Kendisi gibi düşünen insanlarla Kata'ib el Fida el Arabi'yi (Arap Komando Müfrezesi) kurarken öncelikli hedefleri "hainler, İngilizler ve sonra da İsrail"di. Fakat yol arkadaşlarından Hüseyin Tevfik, kendilerine haber dahi vermeden dönemin Suriye Devlet Başkanı Şişakli'ye başarısız bir suikast girişiminde bulununca, Habaş Filistin'in bu tür "taktiklerle" kurtarılamayacağını, siyasi bir hareket başlatma zamanının geldiğini anladı.

“48’de kaybettik; çünkü yedi devlettik...”

Filistin’in kurtuluşunun Arapların birliğinden geçeceğini öngören Milliyetçi Arap Hareketi’nin çekirdeği işte böylece oluşmaya başladı. Bir defasında Arap milliyetçiliğinin kurucularından Sati’el Husari’ye 1948 savaşını neden kaybettiklerini sorduklarında aldıkları cevap çok manidardır: “Çünkü yedi devlettik...”

El Hekim ve arkadaşları, Arap ulusuna karşı emperyalist-Siyonist plan koordineli ve birleşik bir şekilde işletilmekteyken Arapların da bu saldırılara üst düzeyde ve birleşik bir cevap vermesi gerektiğini öne sürüyorlardı. Bu anlayış, her Arap grubun kendini lokal düzeyde var etme gerekliliğini dışlamadığı gibi, belli bir strateji içinde, kendi destekçileri ve Arap ulusalcı beklentileri ile yakın temas sağlanması gerekliliğine işaret etmekteydi.

1955 yılında Wadi Haddad ile birlikte El Rai adında, fakat ömrü kısa olan bir gazete çıkardılar. Aynı gazeteyi Ghassan Kanafani Şam’da yayımlamaya başladı, fakat o da kapatıldı.

1957 yılında Ürdün Kralı Hüseyin’e başarısız bir suikast girişiminde bulundular. Habaş Birleşik Arap Cumhuriyeti kurulduğunda Şam’a kaçabildiyse de Haddad tutuklandı.

Marksizme ise henüz mesafeliydiler; çünkü Sovyetler, 1948’deki taksim planını desteklemişti.

Sovyetler’le mesafe kapanıyor

Arap dünyasında milliyetçilik ideası artık kabul görür hale gelmiştir. Mısır Devlet Başkanı Cemal AbdülNâsır’ın 1956’da Süveyş Kanalı’nı ulusallaştırma kararı alması üzerine İsrail Mısır’a saldırdı, İsrail’i de elbette kanalı kontrol eden İngiltere ve Fransa desteklemekte tereddüt etmedi.

Sovyetler ise, Mısır’dan çekilmedikleri takdirde İngiltere ve Fransa’ya nükleer saldırıda bulunacağını açıklayarak dünyanın merceğine bu meseleyi oturtmuş oldu. Süveyş krizi sonrasında Nâsır hızla yükselirken Sovyetler, Arap dünyasında -48’deki ayrımcı tutumun aksine- prestij kazandı.

1958’de kurulan Suriye-Mısır birliğinin başarısızlığa uğraması ve 1961’de çökmesiyle Nâsırcılık çok zayıfladı. Bunun neticesinde 1963 yılında Baasçılık Suriye’de iktidara geldi. 1964 yılında Habaş ve arkadaşı Haddad, Beyrut’ta, Milliyetçi Arap Hareketi’nin askeri kolu olan Filistin İçin Dost Bölge Komutanlığı’nı kurdu.

İsrail işgal topraklarını 3 katına çıkardı

1948’den sonra Filistin’in en büyük yenilgisi sayılabilecek 1967 Savaşı’nın ardından İsrail, işgal ettiği toprakları üç katına çıkardı: Golan Tepeleri, Kudüs’ün tamamı, Batı Şeria, Sina Yarımadası ve Gazze İsrail’in denetimine girdi. Nâsırcılığın da sonunu getiren bu yenilginin hemen sonrasında Habaş’ın hareketi, Cibril’in Filistin Kurtuluş Cephesi ile, Marksist, ulusalcı, silahlı bir hareket olarak kendisini tanımlayan Filistin Halk Kurtuluş Cephesi’ni kurmak için birleşti.

1968’de Suriye’de tutuklanan ve Marksizmle asıl tanışıklığının, bu konuda derinleşmesinin hapisane döneminde olduğunu dile getiren Habaş, kısa bir süre sonra hapisten kaçmayı başardı.

“Sinirlerimize hâkim oluyoruz”

1970 yılında Ürdün’deki bir otelde rehin alınan turistlere hitaben yaptığı konuşmada “Farklı koşullar altında yaşayanlar, farklı biçimlerde düşünür. Biz Filistinliler, yıllardır yaşadığımız koşulların şekillendirdiği bir düşünce biçimine sahibiz” diyen Habaş, şöyle devam eder: “Geçen gün El Vahdet kampı yarım saat boyunca bombalandı. Herhangi biriniz gidip görebilir. Bu, oteli patlatmak için yeterli bir neden olabilirdi aslında, ama biz sinirlerimize hâkim oluyoruz.”

Nâsır’ın 1970’te ölmesiyle yerine geçen Enver Sedat, 67’de kaybedilen toprakların geri alınmasına yönelik bir saldırı üzerinde durmaya başladı. En az 67’deki kadar hazin bir yenilgiyle sonuçlanan 1973 Savaşı’nda ABD İsrail’e, Sovyetler de Araplara silah yardımıyla bulundu. Başlangıçta Araplar lehine gelişen savaş, İsrail’in galibiyetiyle sonuçlandı.

Yukarıda odaklanılan tarihsel kesitlerden hareketle George Habaş’ın siyasi fikriyatını şu üç olayın belirlediğini söylemek mümkün:

- 1961 Birleşik Arap Cumhuriyeti’nin dağılması
- 1967 Altı Gün Savaşları yenilgisi
- 1973 Savaşı yenilgisi...

Ürdün’ün tahrip gücü İsrail’le kıyaslanabilir!

Bilhassa 1967 yenilgisinin ardından Filistin, hem ABD ve Siyonizm, hem de gerici Arap rejimlerinin, özellikle Ürdün’ün baskısına maruz kaldı. Ürdün yönetimi mülteci kamplarına ani baskınlar düzenledi, Filistinlilerin sokaklarda dolaşmasının dahi birtakım sorunlar yarattığını iddia etti... Yani silahlı mücadele, yenilginin doğal sonuçlarından biri olarak Filistinlilere kendini dayattı. Habaş ve yoldaşları için ise silahlı mücadele, gasp edilen haklarının geri alınabilmesi için bir yoldu.

1967’den sonra Ürdün ordusu çöktü ve hâmesi ABD onu hızla karşı devrimci bir güç olarak inşa etti. 1970’te Kral Hüseyin, Filistin mülteci kamplarını yoğun bir top ateşine tuttu ve on binlerce Filistinliyi katletti. Tarihe “Kara Eylül” olarak geçen bu olaydan sonra El Fetih’in anlaşmaya varmasıyla FKÖ Ürdün’den Lübnan’a sürüldü. Habaş, 1972’de Mossad’ın düzenlediği ve Kanafani’nin katledildiği saldırıda da ağır yaralandı.

Lübnan’daki iç savaş boyunca El Hakim Beyrut’ta kalarak FHKC genel sekreterliğini sürdürdü. 1982 yılında FKÖ ve eylemcilerinin Ürdün’ün ardından, bu kez Lübnan’ı terk etmeye zorlanmasıyla El Hakim Şam’a geçti.

Habaş, Filistin toprakları dışında devrimin çıkmaza girdiği netleştiğinde, anavatanda ayaklanmaların başlayacağı tespitinde bulunur. 1985'te Reagan ve Suudi Kralı Fahd'ın inisiyatifiyle ve Amman Anlaşması'ya girilen barış süreci, Filistin mücadelesinin önünde engelden başka bir şey değildi. FKÖ lideri Arafat'ın, bazı grupların karşı çıkışlarına rağmen imza attığı bu anlaşma, Ürdün'e bağlı kukla bir Filistin devleti demektir...

Birinci İntifada

Sonunda 1987'de Birinci İntifada'nın patlamasıyla Filistin sorunu dünya ölçeğinde gözle görülür bir mesele haline geldi bir kez daha. Arap devletlerinin desteğini almadan, Filistinliler ayaklanıyordu, taş generaller, kadınlar, gençler... Taşlarla, sapanlarla, onca yoksulluk varken.

Habaş, bu sıralarda Cezayir'de Filistin Ulusal Kongresi'nin toplanması ve Filistin ulusal birliğinin sağlanması için çaba göstermekteydi. 1991'de başlayan Madrid barış süreci, El Hekim yoldaşı ve Filistin halkının dostlarını, mültecileri öfkeliendiren Oslo Barış Anlaşması'na gelip dayandı.

Oslo "geri dönüş" hakkını yok saydı

1993 yılında Oslo Anlaşması imzalandığında, Habaş, anlaşmaya karşı kitlesel bir muhalefet çağrısı yaptı ve FKÖ geleneksel liderliğinin bir yenilgi içerisinde olduğu tespitinde bulundu. Habaş, Oslo Anlaşması'nın temelde Filistin ulusal hareketinin merkezi önemli konularından biri olan "geri dönüş" hakkını tamamen yok saydığını belirtti. 1994 ve 1995 yıllarında Dr.Habaş, Oslo Anlaşması süreci ile ortaya çıkan tehditlere karşı, geri dönüş hakkını savunmak için her yerde El-Awda komiteleri ve geri dönüş örgütleri kurulması, kampanyalar düzenlenmesi çağrılarını yaptı.

Haziran 2000'de ikinci intifadanın başlamasından birkaç ay önce, FHKC Genel Sekreterliği'nden ayrılarak örgüt içi demokrasiye vurgu yapan Habaş, yeni bir intifada öngörüsünde daha bulunmuştu. Eylül 2000'de patlayan ikinci intifadanın kıvılcımı, Oslo ile birlikte Filistin halkının yaşam koşulları ya da hakları noktasında hiçbir düzelme yaşanmaması, tam aksine katliamlar, soykırımlar, işkenceler, yerleşimcilerle toprak gaspları, duvarla ayrımcılığın kışkırtılması, Siyonist projenin kendini iyiden iyiye dayatması üzerine çakmıştı.

Genel sekreterlik görevinden ayrıldıktan sonra El Ghad el Arabi Araştırma Merkezi'ni kuran El Hakim, Filistin konusunda çalışmalarını burada sürdürdü. 2008'de 72 yaşında yaşamını yitirene kadar mütevazı bir hayat süren Habaş, mücadelesinde ise asla mütevazı değildir. Kavgada yılmamış, görüşlerinden milim şapmamış, Siyonistlerle asla el sıkışmamış, Filistin'i dünyaya unutturmamak için ne gerekiyorsa yapmıştır. Ve unutturmamıştır da.

Selam olsun!

Mine Şirin